

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՔՆԱԴԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Ե ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«26» 09 2018թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 80

Ձեռնարկողը՝

<<Դավիթ Փարեմուզյան>> ԱԶ

Լոռու մարզ, գ. Դերեղ

Գործունեությունը՝

Բորբորթի դիաբազային պորֆիրիտների հանքավայրի Քարալանջ տեղամասի /ընդլայնում և ժամկետի երկարաձգում/ արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվեկարգություն

<<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն>> ՊՈԱԿ
տնօրենի ժ/պ՝

Ռ. Ոսկանյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ԿՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 80

«26» 09 2018թ.

Բորբորթի դիաբազային պորֆիրիտների հանքավայրի Քարալանջ տեղամասի /ընդլայնում և ժամկետի երկարացում/ արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Պատվիրատու՝	<<Ղավիթ Փարենուզյան>> ԱԶ
Ներկայացված նյութեր՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն և կից փաստաթղթեր
Գործունեության կատեգորիա՝	«Ա»
Տեղադրման վայրը՝	Լոռու մարզ, Թումանյան համար 10

Հանքավայրի Քարալանջ տեղամասի դիաբազային պորֆիրիտների պաշարները ըստ C₁ կարգի 261.4հազ.մ³ քանակով հաստատվել են Բնապահպանության նախարարության ՕՂՊԳ կողմից 09.02.2007թ թիվ 129 որոշմամբ: Պաշարները հաստատվել են որպես հումք երեսպատման բլոկների արտադրության համար: Երեսպատման համար պիտանի բլոկների ելքը ընդունվել է 30.3%: Թույլատրելի է համարվել արդյունահանման թափոնների օգտագործումը շինարարական խճի և ավազի արտադրության համար:

Հանքավայրում մնացորդային պաշարները կազմում են 258206մ³: Հանքավայրը շահագործվում է 2007թ-ից, գործող հանքավայրի տարածքը կազմում է 0,44հա, տրամադրվող հանքավայրինը՝ 1,7հա:

Բորբորթի դիաբազային պորֆիրիտների հանքավայրի Քարալանջի տեղամասը վարչական տեսակետից գտնվում է Լոռու մարզի Թումանյանի ենթաշրջանում:

Հետախուզված տեղամասը լեռնային հողածածկ ճանապարհով կապված է մոտակա Դեբետ (16կմ) և Դսեղ (20կմ) գյուղերի հետ:

Տեղամասը զբաղեցնում է 1,7հա մակերես և գտնվում է 2153-2210մ բացարձակ բարձրությունների վրա: Բացահանքի ծառայման ժամկետը կազմելու է 50տ:

Բորբորթի հանքավայրի Քարալանջ տեղամասի լեռնատեխնիկական պայմանները հնարավորություն են տալիս հանքարդյունահանման աշխատանքները կատարել բաց լեռնային աշխատանքների միջոցով:

Նախագծված բացահանքը վերջնական դիրքում կունենա հետևյալ պարամետրերը.

- ամենամեծ երկարությունը – 190,0մ;
- ամենամեծ լայնությունը – 106,0մ;
- ամենամեծ խորությունը – 50,0մ;

- հանքաստիճանների բարձրությունը – 5.0մ;
- ենթաստիճանի բարձրությունը – 2.5մ;
- անվտանգության բերմայի լայնությունը – 2.0մ;
- հանքային դաշտի օտարման տարածքը – 2.0 հա;
- օգտակար հանածոյի հաշվեկշռային մնացորդային պաշարները – 258206մ³;
- օգտակար հանածոյի կորզվող պաշարները – 234965 մ³;
- մակաբացման ապարների քանակը – 32371մ³:

Չանքարոյունահանման աշխատանքների ժամանակ բացահանքի նախագծային կորուստներն են՝ ըստ օգտակար հաստաշերտի լեռնաերկրաբանական և լեռնատեխնիկական պայմանների, որոնք բնամասերի տեսքով մնում են բացահանքի կողերում և հատակում, այդ կորուստները կազմում են 23241մ³ կամ 9.0% և շահագործողական կորուստները, որոնք պայմանավորված են հանքաստիճանների բացման ժամանակ բացող կիսախրամների անցման ժամանակ տեղի ունեցող կորուստներով՝ այդ կորուստները կազմում են 0.5 %:

Բացահանքը փաստացի բացված է, սակայն նրա բնականոն աշխատանքի համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ լեռնանախապատրաստական աշխատանքները:

1. Բացահանքի հյուսիս-արևելյան կողմից մինչև 2200մ միջ ունեցող հորիզոնը մուտքային ավտոճանապարհի անցում $L=350մ$, $b=7,0մ$, $V=1160.0մ^3$:
2. 2195 և 2200մ միջ ունեցող հանքաստիճաններից ապարների հեռացում 2632մ³ ծավալով:
3. Արդյունաբերական հրապարակի կարգաբերում 800մ³:

Բացահանքի հանքաստիճանների բացումը կատարվելու է մուտքային ավտոճանապարհից հորիզոնական բացող կիսախրամների անցումով: Կիսախրամների լայնությունը հիմքի մասում ընդունված է 7.0մ:

Կիսախրամների անցումը կատարվելու է հորատասեպային աշխատանքների և բուլդոզեր T-170, էքսկավատոր ՅՕ-4321 (հակառակ բահ), ավտոմեքենայի KpA3-256B լեռնատրանսպորտային համալիրով:

Մակաբացման ապարները բացահանքային դաշտի տարածքում ներկայացված են փխրուն-բեկորային դեյուվիալ առաջացումներով և խիստ ճաքճքված դիաբազային պորֆիրիտներով (փուշտա):

Չանքաստիճանի հատակում ապարները T-170 մակնիշի բուլդոզերով հաջորդաբար տեղափոխվելու են 10-15մ հեռավորության վրա ու կուտակվում /առանձին-առանձին/: Այնուհետև կուտակված ապարները ՅՕ-4321 էքսկավատորով բարձրվում են KpA3-256B ավտոմեքենայի մեջ ու տեղափոխվում լցակույտ:

Դիաբազային պորֆիրիտների հաստաշերտի մշակման ժամանակ հանքարոյունահանման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել միակողանի, ընդլայնական ընթացքաշերտերով մշակման համակարգով, մակաբացման ապարներն արտաքին լցակույտ տեղափոխելով: Ընդունված մշակման համակարգի տարրերը հաշվարկված են համաձայն հանքավայրի շահագործման տեխնոլոգիական սխեմայի, որով նախատեսվում է միաքարի արդյունահանման աշխատանքները կատարել հորատասեպային աշխատանքների եղանակով:

Ընդունված մշակման համակարգի տարրերն են.

1. Չանքաստիճանի բարձրությունը
 - աշխատանքայինը – 2.5մ;
 - վերջնական դիրքում, մարելուց հետո – 5.0մ;
2. Չանքաստիճանի թեքման անկյունը հորիզոնի նկատմամբ - 90°;
3. Ընթացքաշերտի լայնությունը – 1,0մ;

4. Հանույթային բլոկի երկարությունը – 6-8մ;

5. Աշխատանքային հրապարակի ամենափոքր լայնությունը – 20,0մ:

Բլոկների բարձունքը կատարվում է KC-4560 մակնիշի ավտոկռունկի միջոցով: Բլոկների արտադրության ժամանակ արտադրական թափոնները T-170 բուլդոզերի միջոցով աշխատանքային հանքաստիճաններում տեղափոխվելու են մինչև 10-15մ միջին հեռավորության վրա և կուտակվում: Այնուհետև, կուտակված թափոնները հակառակ բաժով սարքավորված 0,65մ³ շերտի տարողությամբ ՅՕ-4321 մակնիշի էքսկավատորով բարձվելու են KpA3-256B ավտոինքնաթափի թափքի մեջ և տեղափոխվում 450.0մ միջին հեռավորության վրա գտնվող լցակույտ և պահեստավորվում փուշտայի հետ միասին:

Կուտակված արտադրական թափոնների բարձունքը KpA3-256B ավտոինքնաթափի մեջ կատարվելու է ՅՕ-4321 մակնիշի միաշերտի էքսկավատորով:

Բլոկների տեղափոխումը բացահանքից մինչև մշակման արտադրամաս 25կմ միջին հեռավորության վրա և արտադրական թափոնների տեղափոխումը մինչև լցակույտ 0.45կմ միջին հեռավորության վրա նախատեսվում է իրականացնել KpA3-256B ավտոինքնաթափով:

Լցակույտ առաջացնող ապարները 196141մ³ ընդհանուր ծավալով ներկայացված են փուխր-բեկորային մակաբացման ապարներով՝ 10365մ³, փուշտայից-22006մ³ և թափոններից 163770մ³:

Լցակույտառաջացումը կատարվելու է բացահանքի նախկինում շահագործված տարածքում և նրան հարակից մասում, որը նույնպես նախկինում շահագործված է: Լցակույտը տեղադրված է բացահանքի արևելյան մասում՝ 2150մ միջ ունեցող հարթուրեցի:

Փխրուն-բեկորային ապարները պահեստավորվելու են առանձին իսկ փուշտային և թափոնները միասին փխրուն-բեկորային ապարների լցակույտի նախաձևով:

Լցակույտերի զբաղեցրած ընդհանուր տարածքը կազմում է 8440մ² և մեկամետր բարձրությունը 16.0մ, 2150մ միջ ունեցող հարթակի մակերեսը՝ 6343մ²:

Փուշտային ու թափոնները մնում են պահեստում որպես խճի հումք հետագայում օգտագործելու համար:

Բացահանքի մշակված տարածության վերակուլտիվացիան կատարվելու է բացահանքը ըստ խորության ամբողջությամբ շահագործելուց հետո, իսկ թափոնների լցակույտի (խճի հումքի պահեստ) մակերևույթի հարթեցում կատարվելու է լեռնային աշխատանքների ավարտից հետո:

Բացահանքի մշակված տարածության վերակուլտիվացիայի նպատակով փխրուն-բեկորային մակաբացման ապարները պայմանականորեն տեղափոխվելու են մշակված տարածություն, փռվելու բացահանքի հատակին և հարթեցվելու:

Ապարների տեղափոխումը (հրումը) մշակված տարածություն, ինչպես նաև փռումը բացահանքի հատակին և հարթեցումը կատարվելու է TO-170 բուլդոզերով: Ռեկուլտիվացիայի տարածքը կկազմի 16000մ², իսկ իրականացման համար անհրաժեշտ ծախսը կկազմի 934.44ազ. դրամ:

Հանքավայրի մոտակայքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ չկան: Բացահանքի տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսական և կենդանական տեսակներ չեն արձանագրվել, հանքավայրի շրջանում պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ գրանցված չեն:

Ըստ նախագծային փաստաթղթերի նախատեսվում է շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված հետևյալ միջոցառումները.

- Նավթամթերքների պահեստավորում և պահում արտադրական հրապարակում հատուկ հատկացված տեղում, որին տրվում է համապատասխան թեքություն՝ թափված նավթամթերքների հոսքը դեպի այն հավաքող բետոնապատված փոսը ապահովելու նպատակով:

- Օգտագործված յուղերի ու քսայուղերի հավաքում առանձին տարաների մեջ՝ հետագա ուտիլիզացման կամ երկրորդական վերամշակման համար:

- Փոշենստեցման նպատակով ճանապարհներին նախատեսվում է ջրցանում տարվա չոր և շոգ օրերին:

- Մեքենաների աշխատանքի ժամանակ՝ սարքավորումների վրա վտանգավոր նյութերի չեզոքացուցիչների տեղադրում՝ վնասակար նյութերի արտանետումների քանակը նվազեցնելու նպատակով: Մեխանիզմի աշխատանքի ժամանակ վառելիքի և քսայուղերի արտահոսքի վերահսկում և կանխում:

- Օգտագործվող ագրեգատների և սարքավորումների սարքին վիճակում աշխատեցուլ՝ վնասակար գազերի գերնորմատիվային արտանետումները բացառելու նպատակով:

- Հնամաշ դետալների ու մասերի հավաքում հատկացված առանձին տեղում և հանձնում որպես մետաղական ջարդոն:

- Սոցիալական ազդեցություններին ուղղված միջոցառումներ:

- Խախտված տարածքի ռեկուլտիվացիա:

Տեղամասի շահագործման ընթացքում իրականացվելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն ու մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումներ.

- Մթնոլորտային արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ՝ տարին երկու անգամ հաճախականությամբ:

- Արտադրական հրապարակի տարածքը նավթամթերքների աղտոտումից զերծ պահելու նպատակով տարին մեկ անգամ հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկում:

- Լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակի պարբերական մշտադիտարկումներ, տարին մեկ անգամ հաճախականությամբ:

Ջրային ավազանի աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ տարածքում գրունտային ջրերը բացակայում են, իսկ լեռնային աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում:

ԵԶՐԱՅԱՆԳՈՒՄ

Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում հնարավոր ազդեցությունը շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների վրա թույլատրելի նորմայի սահմաններում է:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Լոռու մարզի Թումանյան համայնքում իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախագծի իրականացմանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են բնապահպանության նախարարության ստորաբաժանումները: Առկա է <<Արտադրական վտանգավոր օբյեկտների նախագծային փաստաթղթերի տեխնիկական անվտանգության>> փորձաքննական իրական եզրակացություն:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Մինչ գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է **ՀՀ օրենսդրությամբ** սահմանված կարգով ստանալ համապատասխան համաձայնություններ և թույլտվություններ:

2. Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ, կազմել հետնախագծային վերլուծության ծրագիր, ինչը պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հասարակայնությանը: Անհրաժեշտության դեպքում նախատեսել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նվազեցմանն ու բացառմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումներ:

3. Գործունեության իրականացման արդյունքում առաջացած թափոնների (օգտագործված յուղեր, քսայուղեր, հնամաշ դետալներ և այլն) կառավարումն ու հեռացումն անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Դավիթ Փարենուզյան>> ԱԶ-ի կողմից ներկայացված Բորբորթի դիաբազային պորֆիրիտների հանքավայրի Քարալանջ տեղամասի /ընդլայնում և ժամկետի երկարացում/ արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Տնօրենի տեղակալ

Մասնագետ

[Handwritten signature]

Ա. Դոնոյան

[Handwritten signature]

Զ. Զուռնաչյան